

D E C I Z I E

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

judecători

Sveatoslav Moldovan, Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinînd recursul declarat de către Primarul General al mun. Chișinău în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Liceul de Limbi Moderne și Informatică” împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției Educație, Știință, Tineret și Sport, Direcției Finanțe a Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Anatol Mocreac privind încasarea datoriei și dobînzii de întîrziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2016,

C O N S T A T Ă :

La 20 decembrie 2005 SRL „Liceul de Limbi Moderne și Informatică” (*în continuare SRL LLMI*) a depus cerere de chemare în judecată (ulterior concretizată) împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției Generale Educație, Știință, Tineret și Sport și Direcției de Finanțe a Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu Anatol Mocreac privind încasarea sumei de 2.104.079,03 lei, ce constituie datoria în sumă de 1.479.661,75 lei, dobînda de întîrziere în sumă de 624.417,28 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 75.161,34 lei constituite din: suma de 45.161,34 lei taxa de stat achitată de reclamant la înaintarea cererii de chemare în judecată și cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 30.000 lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 11/137 din 06 mai 1999 și anexele din aceasta au fost stabilite obiectivele principale de bază privind scopul creării SRL “LLMI”. În scopul realizării finale ale acestor obiective stipulate în anexele deciziei nr. 11/137 din 06 mai 1999, la data de 06

mai 1999 a fost semnat contractul de colaborare între Direcția Generală a Învățământului mun. Chișinău și Asociația „Univers Moldova”, iar la data de 02 august 1999 între Departamentul Educație, Știință Tineret - Sport și SRL “LLMI” a fost semnat contractul de colaborare privind desfășurarea activității comune în domeniul educațional pe baza standardului național liceal care finalizează cu susținerea examenelor de BAC conform prevederilor Ministerului Educației și Științei, scopul final al activităților fiind îndeplinirea maximală a cerințelor Standardului Educațional European.

Reclamantul a menționat că ca rezultat al semnării acestui contract din 02 august 1999 între SRL “LLMI” și Departamentul Educație, Știință, Tineret și Sport mun. Chișinău au apărut drepturi și obligații reciproce derivate din contract. Or, conform pct. 4 din contractul din 02 august 1999, liceul s-a obligat să ia în gestionare economică și să păstreze baza materială a Școlii Medii nr. 40, să desfășoare reparații curente și capitale ale clădirii școlii, și completarea bazei materiale cu mobilier, echipament, completarea cabinetelor lingfonice și de informatică, iar Departamentul Educație, Știință Tineret și Sport și-a asumat obligația de transferare în gestiune economică clădirea și baza materială a Școlii Medii nr. 40 pe un termen de 25 ani SRL “LLMI”.

Reieșind din clauzele contractului de colaborare din 02 august 1999 anume SRL “LLMI” i-a fost transmis în gestiune economică pentru perioadă de 25 ani clădirea și baza materială a Școlii Medii nr. 40, iar liceul la rîndul său urma pentru această perioadă să desfășoare reparații curente și capitale ale clădirii școlii. Pe parcursul anilor 1999 - 2002 a efectuat investiții considerabile în infrastructura clădirii suportînd cheltuieli.

Faptul suportării cheltuielilor este dovedit prin raportul de expertiză nr. 004350 din 25 decembrie 2007, conform căruia datoriile Direcției Generale Educație, Tineret și Sport a Consiliului mun. Chișinău către SRL “LLMI” constituie 2.088.139 lei.

Prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 21/9 din 12 septembrie 2002 la pct. 3 a permis Departamentului Educație, Știință, Tineret și Sport luarea la evidență a cheltuielilor pentru lucrările de reparație curentă, capitală, efectuate de SRL “LLMI” în incinta clădirii str. Matei Basarab nr. 14 pentru stingerea datoriilor acesteia față de Departamentul Educație, Știință, Tineret și Sport. Iar conform actului privind efectuarea achitărilor reciproce din 03 octombrie 2002 datoria SRL “LLMI” față de Departamentul Educație, Știință, Tineret și Sport a fost stinsă în mărime de 403.237,71 lei prin trecerea sumei menționate în debit de către Liceu și trecerea sumei în mărime de 1.839.649,82 lei în debit de către Departamentul Educație, Știință, Tineret și Sport, astfel fiind o diferență în mărime de 1.436.412,11 lei. Actul menționat reflectă și poziția Primarului General Serafim Urechean, care prin scrisoarea nr. 116/4026 din 10 iunie 2003 adresată Judecătoriei Buiucani, recunoaște datoria Departamentului Educație, Știință, Tineret și Sport, indicînd că sumele cheltuite de Liceul „Matei Basarab” depășesc de cîteva ori mărimea plăților serviciilor comunale efectuate de Departament – 224.822,67 lei și venitul ratat – 447.610,52 lei (în total 672 .433,19 lei), iar în baza Deciziei Primăriei municipiului Chișinău nr. 21/9 din 12 septembrie 2002 Departamentului Educație, Știință, Tineret și Sport i s-a permis luarea la evidență a cheltuielilor susmenționate pentru stingerea datoriei față de Departament.

Prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 21/9 din 12 septembrie 2002 a fost abrogată decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 18/20 din 07 septembrie 2000 „Cu privire la fondarea Liceului experimental de limbi moderne și informatică „Matei Basarab”, contractul de colaborare din 02 august 1999 a încetat de drept, iar Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a mun. Chișinău a realizat o îmbogățire în valoare de 1.479.661,75 lei, aceasta urmează a fi restituită reclamantului.

Reieșind din faptul că, suma solicitată spre încasare în mărime de 1.479.661,75 lei, în sensul art. 585 din Codul Civil este purtătoare de dobândă, sînt aplicabile prevederile art. 619 alin. (2) din Codul Civil; în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobînda este de 9% peste rata dobînzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Prin urmare, pentru perioada de 2014-2011, reclamantului urmează să-i fie achitată și dobînda de întîrziere în mărime de 624.417,28 lei, calculată în temeiul art. 619 alin. (2) din Codul Civil.

Potrivit pct. 3 din Hotărîrea Guvernului nr.1380 din 29 octombrie 2002 pentru aprobarea Regulamentului - tip al Direcției Generale (județene) municipale învățămînt, Direcția-generală este subordonată Ministerului Educației în plan administrativ și științifico-didactic și consiliului județean - în problemele asigurării financiare și materiale și conform art. 60 și 61 din Legea nr. 431-XIII din 19 aprilie 1995 privind statutul municipiului Chișinău, Consiliul municipal deține dreptul de proprietar al patrimoniului municipal, iar Primăria municipiului are dreptul de posesiune, folosință și administrare a patrimoniului municipal, în conformitate cu legislația și cu deciziile Consiliului municipal, astfel încasarea sumei în mărime de 1.479.661,75 lei urmează a fi dispusă din contul Primăriei mun. Chișinău prin intermediul Consiliului municipal Chișinău.

În ședința de judecată SRL “LLMI” a susținut cererea de chemare în judecată și cu ulterioara cerere de concretizare a pretențiilor, a solicitat încasarea din contul Primăriei mun. Chișinău a sumei în mărime de 2.104.079,03 lei, ce constituie datoria în sumă de 1.479.661,75 lei, dobînda de întîrziere în sumă de 624.417,28 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 75.161,34 lei constituite din: suma de 45.161,34 lei taxa de stat achitată de reclamant la înaintarea cererii de chemare în judecată și cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 30.000 lei.

În cadrul examinării cauzei Primăria mun. Chișinău a solicitat de a respinge ca tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL “LLMI”, invocînd că dreptul la acțiune a apărut în octombrie 2002, iar reclamantul s-a adresat cu acțiune la 20 decembrie 2005, peste 3 ani.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 octombrie 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Liceul de Limbi Moderne ca tardivă (f.d. 174, 179 – 192 vol. IV).

La 24 noiembrie 2015 și la 26 noiembrie 2015 SRL “LLMI” a declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 octombrie 2015, solicitînd casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2016 s-a admis apelul declarat de SRL “LLMI”, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 octombrie 2015, s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL “LLMI”. S-a încasat de la Primăria mun.

Chișinău prin intermediul Consiliului municipal Chișinău în beneficiul SRL “LLMI” suma de 1.479.661,75 lei cu titlu de datorie și cheltuielile de judecată în mărime de 109.082,34 lei, dintre care 79.082 lei cu titlu de taxă de stat și 30.000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. În rest acțiunea s-a respins (f.d. 224 – 238 vol. IV).

La 07 septembrie 2016 Primarul general al mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2016, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d. 1 – 5 vol. V).

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că decizia instanței de apel rezultă din aplicarea eronată a normelor de drept material și interpretarea eronată a legii, precum și neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 15 iunie 2016 și a fost expediată părților la 18 iulie 2016 (f.d. 239 vol. IV), nefiind confirmată dovada recepționării acesteia. Recurentul a depus recurs la 07 septembrie 2016 și se consideră a fi depus în termen.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 445 alin. (1) lit. f) CPC instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 15 iunie 2016 a admis apelul declarat de SRL „Liceul de Limbi Moderne și Informatică”, a casat hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 30 octombrie 2015, a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL „Liceul de Limbi Moderne și Informatică”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel din următoarele motive.

Din materialele cauzei instanța de recurs reține că prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 11/137 din 06 mai 1999 s-a luat act de crearea Liceului privat de Limbi Moderne și Informatică “Matei Basarab” cu statut de SRL (f.d. 130 vol. I) și s-a aprobat contractul de colaborare între Direcția generală a învățământului a municipiului Chișinău și Asociația “Univers Moldova” privind transmiterea clădirii Școlii Medii nr. 40 în gestiunea economică a SRL “LLMI” pe un termen de 25 ani (f.d. 131 – 132 vol. I).

Prin actul din 03 septembrie 1999, aprobat de Departamentul educației, științei, tineretului și sportului a Primăriei mun. Chișinău și Pretura sect. Rîșcani, clădirea și baza materială a Școlii Medii nr. 40, estimate la suma de 3.937.156 lei s-a transmis Liceului privat de limbi moderne și informatică “Matei Basarab” SRL (f.d. 134 vol. I).

Prin decizia Primăria mun. Chișinău nr. 18/20 din 07 septembrie 2000 a fost abrogată decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 11/137 din 06 mai 1999 “Cu privire la crearea Liceului de limbi moderne și informatică Matei Basarab” și s-a permis Departamentului educație, știință, tineret și sport să creeze în baza Liceului teoretic “Matei Basarab” și Liceului particular de limbi moderne și informatică “Matei

Basarab” – Liceul experimental de limbi moderne și informatică “Matei Basarab”, cu amplasarea lui în clădirea din str. Matei Basarab, 14 (f.d. 136 vol. I).

Prin actul de transmitere a bunurilor materiale a SRL “LLMI” la 16 iunie 2000, a transmis Departamentului educației, științei, tineretului și sportului, clădirea de pe str. Matei Basarab, 14 și întreg partimoniu în valoare totală de 3.873.680,58 lei (f.d. 135 vol. I).

Prin actul de control tematic efectuat la SRL Liceul de limbi moderne și informatică “Matei Basarab” din 25 iulie 2002, efectuat de Inspectoratul Fiscal de Stat Rîșcani, s-a constatat că în sediul fostei școli nr. 40 de pe str. Matei Basarab, 14, format din două blocuri, începînd cu luna septembrie 1999 se află instituția bugetară Liceul teoretic “Matei Basarab” care ocupă 2.126 m.p. și instituția privată Liceul de limbi moderne și informatică “Matei Basarab” care ocupă 1.321 m.p. Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău a constatat că SRL Liceul de limbi moderne și informatică “Matei Basarab” pentru reparațiile curente și capitale a suportat cheltuieli în sumă de 1.047.801 lei, totodată nu a achitat plata de arendă pentru anii 1999 – 2001 în sumă de 1.792.543 lei (f.d. 137 – 141 vol. I).

Prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 21/9 din 12 septembrie 2002 s-a dispus luarea la evidență a cheltuielilor pentru reparația clădirii din str. Matei Basarab, 14, suportate de SRL “LLMI” (f.d. 129 vol. I).

Prin actul din 03 octombrie 2002 Departamentul educație, știință, tineret și sport și SRL “LLMI” au convenit asupra efectuării achitărilor reciproce în vederea achitării datoriei pentru arendă și servicii comunale, conform deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 21/9 din 12 septembrie 2002. Părțile au convenit de a efectua achitarea reciprocă pentru acoperirea datoriei unuia față de altul în sumă de 1.839.649,82 lei (f.d. 164 – 165 vol. III).

Colegiul reține că, la 03 octombrie 2002 părțile stabilind datoriile reciproce și stingerea parțială a datoriei. Astfel, concluzia instanței de fond precum că la caz sînt aplicabile prevederile art. 267 alin. (1) și 272 alin. (1) Cod Civil, este considerat întemeiată.

Conform art. 267 alin. (1) Cod Civil termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Potrivt art. 272 alin. (1) Cod Civil termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Astfel că SRL “LLMI” a înaintat cererea de chemare în judecată tardiv, cu expirarea termenului de prescripție extinctivă, deoarece acesta cunoștea despre faptul că i-au fost încălcate drepturile sale, atunci cînd a întocmit actul prin care a transmis Departamentului educației, științei, tineretului și sportului a Primăriei mun. Chișinău toate bunurile pe care le deținea în posesie Liceul de limbi moderne și informatică „Matei Basarab” în conformitate cu decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 1/137 din 06 mai 1999, actul respectiv fiind semnat de ambele părți și stabilirea datoriilor reciproce.

De asemenea pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit faptul că prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 21/9 din 12 septembrie 2002 (f.d. 129 vol. I), s-a permis Departamentului educație, știință, tineret și sport luarea la evidență a

cheltuielilor pentru lucrările de reparație efectuate de SRL "LLMI", pentru stingerea datoriilor.

Ulterior, prin actul privind efectuarea achitărilor reciproce din 03 octombrie 2002, părțile Departamentului educație, știință, tineret și sport și SRL "LLMI" au convenit de a efectua achitarea reciprocă pentru acoperirea datoriei unuia față de altul (f.d. 164 – 165 vol. III).

Însă, SRL „Liceul de Limbi Moderne și Informatică” nu a luat în considerație această decizie adoptată la 12 septembrie 2002 și nici actul privind efectuarea achitărilor reciproce din 03 octombrie 2002, înaintînd cererea de chemare în judecată la 20 decembrie 2005, peste termenul prevăzut de legiuitor.

Argumentul precum că cursul prescripției extinctive a fost intrerupt prin scrisoarea Primarului general al mun. Chișinău nr. 116/4026 din 10 iunie 2003 (f.d. 26 – 27 vol. III) și precum că prin această scrisoare se recunoaște existența datoriei, nu poate fi reținut ca temei de întreruperea termenului de prescripție, or, instanța de recurs reține că această scrisoare nu se referea la prezentul litigiu și a fost adresată Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, care examina cauza inițiată de Centrul de Combatere a Crimelor Organizate și Corupției privind depășirea atribuțiilor de serviciu de către Anatol Mocreac, șef al Departamentului educație, știință, tineret și sport al municipiului Chișinău în cazul încheierii contractului de colaborare dintre Departamentul educație, știință, tineret și sport al Primăriei mun. Chișinău și SRL "LLMI".

În scrisoarea Primarului general al mun. Chișinău nr. 116/4026 din 10 iunie 2003, în scopul justificării acțiunilor lui Anatol Mocreac privind lipsa abuzului de serviciu, s-a indicat că prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 21/9 din 12 septembrie 2002, s-a acceptat luarea la evidență a cheltuielilor pentru lucrările de reparație curentă și capitală, efectuate de SRL "LLMI" în scopul stingerii reciproce a datoriilor liceului pentru arenda încăperilor. Din scrisoarea menționată nu se atestă că Primăria mun. Chișinău recunoaște existența datoriei și are ca scop întreruperea termenului de prescripție extinctivă.

Necătfînd la faptul că mărimea datoriei a fost stabilită de părți prin actul din 03 octombrie 2002, acțiunea a fost înaintată în judecată la 20 decembrie 2005.

Argumentul precum că SRL Liceul de Limbi Moderne și Informatică "Matei Basarab" a continuat să activeze în incinta clădirii din str. Matei Basarab, 14 și după încheierea actului de stingere a datoriilor reciproce, nu întrerupe cursul prescripției extinctive, deoarece la 16 decembrie 2002 părțile au încheiat contract de locațiune, care este un alt obiect. Prescripția curge de la data cînd a apărut dreptul la acțiune pentru încasarea datoriilor precedente, neavînd legătura cauzală cu contractul de locațiune, mai ales că în contract nu s-au menționat datoriile precedente. Dreptul SRL "LLMI" la acțiune a apărut la data constatării datoriei prin actul din 03 octombrie 2002.

Astfel, concluziile primei instanțe privind respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de SRL "LLMI" ca tardivă, sînt apreciate de instanța de recurs ca fiind juste. Or, prima instanță a ajuns la concluzia tardivității acțiunii, reieșind din probele prezentate.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) CPC fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, dacă

legea nu dispune altfel, iar art. 121, 130 alin. (2) și (3) CPC, prevăd că, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente, care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reiterează că, conform Convenției europene a drepturilor omului, în materia administrării probelor, elementul determinant al examenului efectuat de către instanța europeană este maniera în care probele sînt prezentate în fața judecătorului național (*CEDO, hot. Barbera, Messegue și Jabardo, § 68*).

Din considerentele expus mai sus, instanța de recurs conchide că argumentele aduse de Primarul General al mun. Chișinău și-au găsit confirmare în cadrul examinării prezentului recurs, care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către SRL “LLMI”.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de către Primarul General al mun. Chișinău.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Liceul de Limbi Moderne și Informatică” împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcția Educație, Știință, Tineret și Sport, Direcția Finanțe a Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Anatol Mocreac privind încasarea datoriei și dobînzii de întârziere.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 octombrie 2015 prinv care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Liceul de Limbi Moderne și Informatică”.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas